

Motion till riksdagen 2005/06:Sf271

av Anne-Marie Pålsson och Ewa Thalén Finné (m)

Arbetsgivarens sjuklöneansvar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om företagarens sjuklöneansvar.

Motivering

Företagsklimatet är en fråga som är föremål för ständig debatt. Men i vad mån det är bra eller dåligt, är egentligen en fråga enbart av akademiskt intresse. Den relevanta frågan är om företagsklimatet är tillräckligt bra för att skapa den produktion och sysselsättning som är tillräcklig för att skapa välfärd.

På den frågan måste svaret bli nej. Visserligen hävdar Sverige sig relativt väl vad avser tillväxten – detta åtminstone i ett EU-perspektiv – men vad gäller sysselsättningen ser situationen ganska dystert ut. Om vi till den öppna arbetslösheten lägger den dolda, dvs. alla dem som är föremål för arbetsmarknadspolitiska åtgärder, förtidspensionerade och sjukskrivna av arbetsmarknadsskäl närmar sig arbetslösheten 20 %.

För att bryta denna trend måste vi få fler företag och förmå fler befintliga företag att anställa fler personer. Att här hoppas på insatser enbart från de stora bolagen ter sig föga realistiskt. Avregleringen och den tilltagande globaliseringen har ju lett till att dessa blivit allt mindre viktiga för sysselsättningen och för svensk ekonomisk utveckling men också till att villkoren i Sverige blivit allt mindre viktiga för de stora företagen.

I stället har de mindre och medelstora företagens betydelse för svensk tillväxt ökat.

Dessa svarar redan i dag för en stor del av sysselsättningen och BNP, men de möter en rad hinder i sin dagliga verksamhet som försvårar deras utveckling. Dessa sammanhänger bland annat med skattestrukturen, arbetsrätten, regelkrånglet, bristen på kapital m.m. Men det som upplevs som mest hämmande är – om vi skall tro företagen själva – företagets långtgående ansvar för anställdas sjukfrånvaro.

Fel! Okänt namn på

Att just sjuklöneansvaret upplevs på detta viset är knappast något att förvåna sig över. Företagarens skyldighet att betala sjuklön innebär ju att en stor risk läggs på företagaren. Pengar skall betalas ut, utan att den anställde bidrar till företagets intäkter. Det är det enskilda företaget som skall agera försäkringsbolag. Men ett mindre eller medelstort företag har inga förutsättningar att göra det. De anställda är för få för att medge tillräcklig riskspridning och företaget saknar tillräckliga ekonomiska resurser för att agera försäkringsbolag. Det är här viktigt att notera att det lilla företaget är samma sak som företagaren.

Företagaren kan inte heller kontrollera de risker denne måste bära. Han/hon kan inte kontrollera den anställdes förehavanden (åker skidor off-pist, motorcykel, rider fälttävlan etc. men tvingas ändå att betala när skador uppstår. Företagaren tvingas också betala lön för en anställd som själv väljer att "bli sjuk" genom att utsätta sig för kirurgiska ingrepp av kosmetiska skäl – ingrepp som sedan kräver konvalescens. Det är inte rimligt att en anställd skall kunna "tilltvinga" sig en annan persons pengar (företagarens) för att finansiera sådana utgifter som uppstår som följd av privata val långt bortom arbetsgivarens kontroll.

Vi människor ogillar risk. Vi försäkrar våra egendomar mot skador, även om skador inträffar bara mycket sällan. Vi är därtill villiga att betala en extra premie för att få detta skydd. Vi begär en extra avkastning för att investera i ett riskfyllt papper (aktie) jämfört med att placera kapitalet i ett säkert statspapper.

Skulle då inte en företagare också vilja undvika risker? Jovisst, detta i synnerhet som denna redan tar betydande risker genom sitt företagande. Och företagaren gör också i praktiken mycket för att befria sig från kommersiella risker; avtalskonstruktioner, försäkringar etc. Men det enda företaget kan göra för att minska den riskexponering som följer av sjuklöneansvaret är att låta bli att anställa personer. Och det är precis det företaget gör. Det är ekonomiskt rationellt och inte alls något utslag av illvilja eller politiskt kryptskytte.

Vill vi öka sysselsättningen i landet, måste alltså den risk det enskilda företaget tvingas bära att minska. Det är nu inte samma sak som att *gruppen företag* skall undandra sig ansvaret för sjukfrånvaron. Men risken måste delas och andra lösningar än de som gäller idag måste till. En möjlighet består i att för gruppen *mindre och medelstora företag* införa en ordning, liknande den vi hade tidigare.

Det innebär att det enskilda företaget, i denna grupp, befrias från sitt direkta sjuklöneansvar men påförs ett indirekt sådant, genom att tvingas betala en något högre arbetsgivaravgift. Denna höjning, som närmast kan ses som en försäkringspremie, skall sättas så att de sammanlagda mer-inbetalningarna motsvarar kostnaden för den sjukfrånvaro som finns i gruppen. Eftersom den är ganska låg, blir höjningen av arbetsgivaravgiften liten.

Detta är en kostnadsneutral förändring, på så vis att den inte innebär några ökade kostnader för staten. Det staten betalar ut i sjuklön motsvarar exakt det staten får in i höjda arbetsgivaravgifter. Risken flyttas från det enskilda bola-

Fel! Okänt namn på

get till gruppen bolag. Resultaten av denna ordning bör rimligen bli den att företagen nu vågar att anställa flera, till gagn för alla och envar.

Riksdagen bör därför skyndsamt ta initiativ i att finna former som lindrar de mindre och medelstora företagens sjuklöneansvar.

Stockholm den 30 september 2005

Anne-Marie Pålsson (m)

Ewa Thalén Finné (m)